

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

OSEBNA OKOLIŠČINA: VERA ALI PREPRIČANJE

- 1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 1.2 Priporočila Zagovornika
- 1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 1.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 1.5 Izobraževanje in ozaveščanje

Osebne okoliščine so tiste prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Osebne okoliščine, ki jih določa Zakon o varstvu pred diskriminacijo so:

SPOL

NARODNOST

RASA ALI ETNIČNO POREKLO

JEZIK

VERA ALI PREPRIČANJE

INVALIDNOST

STAROST

SPOLNA USMERJENOST, SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ

DRUŽBENI POLOŽAJ

PREMOŽENJSKO STANJE

IZOBRAZBA

ZDRAVSTVENO STANJE

NOSEČNOST IN/ ALI STARŠEVSTVO

DRŽAVLJANSTVO

KRAJ BIVANJA ALI STALNO PREBIVALIŠČE

ZAKONSKI STAN ALI DRUŽINSKI STATUS

DRUGE OSEBNE OKOLIŠČINE

VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine vere ali prepričanja

Zagovornik v letu 2022 ni izvajal ocen diskriminatornosti predpisov glede osebnih okoliščin vere ali prepričanja.

1.2 Priporočila Zagovornika glede osebne okoliščine vere ali prepričanja

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil glede osebne okoliščine vere ali prepričanja.

ZAGOVORNIK IZPOSTAVLJA

41. člen Ustave Republike Slovenije (svoboda vesti)

Izpovedovanje vere in drugih opredelitev v zasebnem in javnem življenju je svobodno.

Nihče se ni dolžan opredeliti glede svojega verskega ali drugega prepričanja.

Starši imajo pravico, da v skladu s svojim prepričanjem zagotavljajo svojim otrokom versko in moralno vzgojo. Usmerjanje otrok glede verske in moralne vzgoje mora biti v skladu z otrokovo starostjo in zrelostjo ter z njegovo svobodo vesti, verske in druge opredelitve ali prepričanja.

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine vere ali prepričanja

! Izvajalec javnega prevoza diskriminiral na podlagi vere ali prepričanja – ponovljeni postopek

Zagovornik je na podlagi predloga za obravnavo diskriminacije v letu 2019 v postopku ugotavljanja diskriminacije odločil, da je bil določen zavod z enostransko prekinitvijo oglaševalske kampanje diskriminiran s strani Javnega podjetja Ljubljanski potniški promet. Njegov oglas, s katerim je na avtobusih obveščal javnost o svojih svetovalnih storitvah, je podjetje predčasno odstranilo samo zato, ker so nekateri uporabniki avtobusov na družabnem omrežju izrazili nestrinjanje s tem, da so na avtobusih dopuščeni tudi oglasi zavoda, ki med drugim nasprotuje pravici do umetne prekinitve nosečnosti. Kot je ugotovil Zagovornik, vsebina oglasa ob začetku oglaševanja za avtobusno podjetje ni bila sporna. Za odstranitev se je odločilo zaradi polemik, ki so se začele kasneje in so problematizirale prepričanje in zavze-manje zavoda kot naročnika oglasa. Zato je odločil, da je prevozniško podjetje s predčasno odstranitvijo oglasa zavod obravnaval diskriminatorno, in sicer zaradi osebne okoliščine vere in prepričanja, ki je temelj delovanja konkretnega zavoda. Prevozniško podjetje se z ugotovitvijo Zagovornika ni strinjalo in je vložilo tožbo na Upravno sodišče. To je tožbi ugodilo in zadevo konec leta 2021 vrnilo v ponovno odločanje Zagovorniku. V ponovljenem postopku je Zagovornik v skladu z napotki sodišča od strank v postopku pridobil dodatne informacije in diskriminacijo potrdil tudi v ponovljenem postopku. Tudi zoper odločbo Zagovornika iz ponovljenega postopka je domnevni kršitelj vložil tožbo na Upravno sodišče. Postopek je v teku (Odločba št. **0700-2/2019/98** z dne 16. 6. 2022).

! Radijska postaja diskriminirala politične stranke na podlagi vere ali prepričanja

Zagovornik je ugotovil, da je Radio Ognjišče diskriminiral nekatere politične stranke, ki v svojih programih in nastopih nasprotujejo nauku katoliške cerkve. Pred državnozborskimi volitvami jim je podobno kot drugim strankam omogočila predstavitev stališč, a jih pri tem neupravičeno obravnavala slabše. Predstavitve njihovih stališč je objavila zgolj v prebranem povzetku, stališča strank, ki katoliškemu nauku ne nasprotujejo, pa predstavila z objavo zvočnih posnetkov pogovorov s kandidati teh strank za poslance. Radijska postaja je tako določene stranke diskriminirala na podlagi vere ali prepričanja, in sicer na področju dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti. Radio je v postopku ugotavljanja diskriminacije v zadnjem dopisu Zagovorniku navedel, da bo v prihodnje ravnal tako, da bo ugotovljeno diskriminacijo odpravil. Kljub temu je radijska postaja zoper odločbo Zagovornika vložila tožbo na Upravno sodišče. Postopek je v teku (Odločba št. **0700-9/2022/9** z dne 19. 9. 2022).

! Omejitev zaposlitve za osebe, ki zaradi vere nosijo naglavno ruto

Na Zagovornika so se obrnile posameznice, ki zaradi vere nosijo naglavno ruto. Navedle so, da jim je zaradi tega onemogočeno opravljanje dela v zdravstveni negi. Zagovornik je v dveh zadevah predlagal, da je delodajalec spremenil svojo prakso in posameznicam omogočil opravljanje dela z naglavno ruto. Predlog je delodajalec sprejel. V tretji zadevi pa je posameznica svoj predlog za obravnavo diskriminacije umaknila, zato je Zagovornik zadevo zaključil s sklepom o ustavitvi postopka (**0700-51/2021, 0700-33/2021, 0700-5/2022**).

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora glede osebne okoliščine vere ali prepričanja

! Razumna prilagoditev prehrane v vrtcu zaradi vere

Na Zagovornika se je obrnila stranka v zvezi s prehrano hčerke v vrtcu. Zaradi svoje veroizpovedi ne želi, da bi njena hčerka jedla nekatere vrste mesa ter želatino in margarino. Vrtec je sprejel razumne prilagoditve, se pa občasno zgodi, da vse sestavine obrokov vsebujejo meso. Zaradi tega hčerka ne more jesti ničesar in prihaja domov lačna. Zagovornik je stranki odgovoril, da v primeru njene hčerke zaznava možnost obstoja posredne diskriminacije otroka pri nujenju prehrane v vrtcu zaradi vere. Stranki je svetoval, naj se skuša z vodstvom vrtca dogovoriti za ustrezno razumno prilagoditev, na podlagi katere bi jim morda le uspelo najti rešitev. Če se vrtec na njen predlog ne bi odzval oziroma z njim ne bi dosegla ustreznega dogovora, je stranki svetoval, naj pri Zagovorniku vloži predlog za obravnavo diskriminacije. Stranka ni sporočila, ali ji je z vrtcem uspelo najti ustrezno rešitev in ni podala predloga za obravnavo diskriminacije ([0702-297/2021](#)).

Navedbe o nadlegovanju zaradi vere in narodnosti

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala slabšo obravnavo zaradi njene narodnosti in verskega prepričanja. Navedla je, da se je okolica izogiba, jo zaničuje, ustrahuje in šikanira. Zagovornik je stranko poučil o Zagovornikovih pristojnostih in družbenih področjih, na katerih je po ZVarD zagotovljeno varstvo pred diskriminacijo. Predstavil ji je postopek ugotavljanja diskriminacije in ji svetoval, naj se glede navedb v zvezi z grožnjami in napadi obrne na policijo ([0702-89/2022](#)).

Zavrnitev pokopa žrtev povojnih pobojev na točno določenem pokopališču

Zagovornik je prejel anonimen predlog za obravnavo diskriminacije, iz katerega izhaja, da mestna občina preko javnega podjetja ne dovoli pokopa umrlih v povojnih pobojih na določenem pokopališču. Kot osebna okoliščina, ki naj bi bila razlog za zatrjevano neposredno diskriminacijo, je bila navedena vera ali prepričanje. Zagovornik je v zadevi št. 0700-9/2019 že ugotovil, da to isto pokopališče zavrača pokop vseh žrtev povojnih pobojev, ne glede na njihove osebne okoliščine, zaradi pomanjkanja prostora in da gre za vprašanje, ki je v pristojnosti zakonodajalca. Gre za temeljna etična vprašanja, ki jih je treba obravnavati z ustrezno mero občutljivosti. O tem je obvestil tudi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Komisijo za reševanje vprašanj prikritih grobišč. Zato novega postopka ugotavljanja diskriminacije na podlagi anonimnega predloga ni uvedel ([0702-179/2022](#)).

1.5 Izobraževanje in ozaveščanje glede osebne okoliščine vere ali prepričanja

Zagovornik je v letu 2022 s pomočjo sredstev javnega obveščanja in objav na družabnih omrežjih izpostavljal položaj posameznih ranljivih skupin in predstavljal specifične osebne okoliščine.

ZAGOVORNIK IZPOSTAVLJA

7. člen Ustave Republike Slovenije

Država in verske skupnosti so ločene.

Verske skupnosti so enakopravne; njihovo delovanje je svobodno.
